

CSAPATGAZDÁLKODÁS ELMÉLETE, ELLÁTÁS GAZDÁLKODÁS, KATONAI KÖZLEKEDÉS

A takarékos gazdálkodás jelentősége és feladatai

Imru József őrnagy

Az MSZMP XI. kongresszusának határozata alapján: átfogó takarékoságra van szükség a népgazdaság minden területén. „A takarékoságnak még az a helyes módja, ha az elpocsékolandó, a feleslegesen hulladékba kerülő, a tönkremenő anyagokat minél nagyobb mértékben hasznosítjuk.” (Kádár elvtárs)

Feladatunk ezzel kapcsolatban, hogy az ésszerű takarékoság minden területen váljék közügyvé alakulatunknál. Az ag-i eszközökkel való takarékoság viszont semmi szín alatt se menjen a minőség rovására. Ez a megállapítás azt jelenti, hogy a takarékoság nem mehet a katona járandósága, a technika ellátása, valamint a HKSZ és a kiképzés kárára. További sikerünk egyik döntő tényezője az anyaggal, eszközzel való takarékos, megfontolt gazdálkodás. Ezen a területen alakulatunknál nagy mennyiségű anyagi eszközöket, illetve komoly pénzüsségeket lehet megtakarítani, természetesen a harckészültség sérteletlenségét, valamint a normális élet- és munkakörülményeket biztosítva. A lehetőségek a takarékos gazdálkodáshoz adottak, azok érvényesítése elsősorban rajtunk múlik.

Alakulatunknál évente 26–30 millió Ft-al gazdálkodunk. Ebből évente 2–3 millió Ft-ot fordítunk karbantartó-javító munka elvégzésére. Ennek nagy része azonban nem a tervszerű karbantartó-javító munkára megy el, hanem a megrongált anyagok és eszközök kijavítására. A gazdálkodás területén végzendő tevékenységünk egyik elsődleges feladatának kell, hogy tekintsük a megfelelő szemlélet kialakítását.

Ha minden területen keressük azokat a lehetőségeket, melyek biztosítják a lehető legkisebb ráfordítással a legnagyobb eredmény elérését, akkor a ránbízott javakkal jól gazdálkodunk, emeljük a harckészültség és a kiképzés színvonalát, teljesítjük az ésszerű takarékoság követelményeit. Az anyag- és eszköztakarékosságot nem lehet adminisztratív szabályok meghozatalára, anyagi-ellátási kérdésekre leegyszerűsíteni, vagy csak néhány szolgálat ügyévé tenni, hanem annak közügyvé kell válnia.

Jelenlegi helyzetünk azt tükrözi, hogy erőfeszítéseink egy része megbukik az aleggységek szintjén. Ha az aleggység parancsnokok, szolgálatvezetők az ott folytatandó gazdálkodási tevékenységet nem tartják kézben, nem igyekeznek a legjobbat nyújtani, a legelőbbre mutató célkitűzések is megbuknak. Az általános érvényesítésre váró feladatokon túl, az eddigiéknél sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani az aleggységparancsnokok, szolgálatvezetők gazdálkodást szervező,

végrehajtó munkájára, mert ezek az elvtársak azok, akiknek munkája legközvetlenebbül befolyásolja az állomány, illetve a technika napi ellátási viszonyának alakulását. Ebből következik, hogy a gazdálkodás hatékonyságának, az anyagi fegyelem helyzetének javítása érdekében végzett munkának döntő területe az alegység.

Ezért nagyon fontos annak elérése, hogy az alegységparancsnokok és a szolgálatvezetők a jó gazda gondosságával végezzék munkájukat.

A KB határozata és az ezt követően kiadott pk.-i intézkedések kapcsán számottevő eredmények születtek alakulatunknál az ésszerű takarékoság megvalósításában. A tapasztalataink birtokában egyaránt jól érzékelhetőek az irányú munkánk erős és gyenge oldalai. Célkitűzéseink a parancsnoki és szakállomány, a párt- és politikai szervek közös erőfeszítése eredményeként, az egység harcckészültsége, kiképzése és gazdálkodása területén időarányosan megvalósultak. A takarékoság mind szemléletileg, mind gyakorlatilag munkánk szerves részévé vált. A takarékosági követelmények érvényesítése érdekében végzett munkánk eredményessége jól igazolja törekvéseink helyességét, ez irányban végzett erőfeszítéseink továbbfolytatásának szükségességét. A tapasztalatok alapján helyesnek bizonyult annak hangsúlyozása, hogy elsősorban az emberek szemléletében kell változást elérni. Ennek megfelelően jelentős az a munka, amely a takarékoság tartalmának és módszereinek megértésére irányul. (PK-i továbbképzések, tanulónapok, párt- és KISZ-rendezvények, stb.).

A széles körű és tudatos szervező munka eredményeként, szinte nem fordult elő olyan torzulás, amikor a katonai követelmények rovására, vagy a katonák jogos járandóságai rovására kívántak volna valamely területen megtakarítást elérni. A takarékoságot ma már nem szűkítjük le az úgynevezett „spórolásra”, vagy esetenkénti pazarlás megszüntetésére. Ehelyett mindinkább a hatékonyabb gazdálkodás, más szóval a kisebb ráfordítás nagyobb eredmény törekvéseink fő tartalma és célja. Ez a törekvés mind szélesebb körben érvényre jut: a tervezésben; a döntések előkészítésében; a döntésekben; a feladatokról való elszámoltatásban.

A takarékoság követelményeinek érvényesülését részletesebben három olyan nagy területen célszerű vizsgálni, mint a HKSZ-i feladatok teljesítése, kiképzés és gazdálkodás.

A harcckészültségi feladatok begyakorlása a harc- és gépjárművek nélkül jelentős kilométer megtakarítást eredményezett és eredményez. A menetvonalak, körletek 1–2 gépkocsival való bejárása megfelelően bizonyul a feladatok eljáratásához. A nagyszámú indokolatlan málházás elmaradása csökkenti az anyag- és csomagolóeszköz-veszteséget. A megnövekedett mozgósítási feladatok gazdaságos végrehajtását segíti a tartalékosok és a népgazdaságból biztosított technika differenciált – mozgósítási készség fenntartásához, s a vezető szervek összekovácsolásához feltétlen szükséges állomány és technikai eszközök – behívása.

A kiképzési bázisokon előtérbe került a gk. szállításoknál a gazdaságosabb vasúti szállítás. Nagyon lényeges a vasúti szállítások előtérbe helyezése, mivel a gk. szállítások költsége 4,2–7,7-szerese a vasúti szállítás költségeinek. A vezetési gyakorlatoknál, a vezetési számok alsó norma távolságon való végrehajtásánál 10–15 %-os km megtakarítás érhető el. Közvetlen anyagi megtakarítást eredményezett a lőszerfelhasználás csökkentése. Az ésszerű takarékoság további

lehetőségei a lövészetek hatékonyabb előkészítésében és ellenőrzésében jelölhető meg. A gyakorlatias lökiképzési foglalkozásokkal, az oktató segédeszközök biztosította lehetőségek kihasználásával, az olcsóbb löszerek használatával tovább csökkenthető a löszámok ismétlése, ami szintén megtakarítást eredményezhet. A kiképzés során még számos lehetőség van, ami a hatékonyság növelését eredményezi, a takarékoság követelményeinek betartása mellett.

A csapatgazdálkodásban az előző évekhez viszonyítva szerény, mérhető javulás tapasztalható. Az előző évi tapasztalatok alapján foganatosított intézkedések kedvező hatást gyakoroltak az anyagi és pénzügyi lehetőségek egységes követelmények szerint való gazdaságosabb felhasználására, az emberi energiával való takarékosagra az „olcsóbságból” adódó pazarlás megszüntetésére. A katonai élet és rend körülhatárolt szabályozása a túlzott igényű és az elhanyagolt munkahelyek közötti ellentmondások fokozatos megszüntetésére, az egyéni ízlések szélsőségeinek határok közé szorítására hosszabb távon is jelentős megtakarítást eredményez. Ugyanakkor ezzel egyidejűleg segíti a rendelkezésre álló lehetőségek koncentrált felhasználásával az elhelyezési körülmények színvonala-sabbá tételét. A km- és üzemóra-megtakarítások elsősorban a szállítások gazdaságosabb végrehajtásából adódnak. A pótkocsikkal való szállítások igen nagymérvű km és üza. megtakarítást eredményeznek – ezeket az előző évi tapasztalatok igazolják – de a szállítatók idegenkednek a pótkocsis szállítástól, inkább több kocsit igényelnek. Erre a területre is jobban oda kell figyelni. A felesleges több évre elfelkví anyagi készletek fokozatos felszámolásával csökkenthetővé válnak az újabb raktárigények, kevesebb munkaerő ráfordítás szükséges a karbantartáshoz, az anyagmozgatáshoz. A teljesség igénye nélkül felsorolt példák-ból is láthatjuk, hogy a lehetőségek adottak a takarékos gazdálkodáshoz, azok érvényesítése elsősorban rajtunk múlik.

Engedjék meg, hogy néhány gondolatban elmondjam, hogy mit tettünk az elmúlt évben a takarékos gazdálkodás megszilárdítása érdekében.

- A kiadott párt- és állami intézkedéseket feldolgoztuk és a megfelelő intézkedéseket foganatosítottuk. Munkánk során elsődleges feladatnak tekintettük és tekintjük a megfelelő szemlélet kialakítását.

- A sokrétű feladat mellett a pártvezetőség megtárgyalta és megszervezte a takarékoság soronkövetkező és távlati feladatait.

- Alakulatunk kommunistái pártfeladatokat kaptak egy-egy szakterület lehetőségeinek feltárására, eredményeinek mérésére.

- A KISZ-szervezet takarékosági járőröket szervezett; ezek lefénnyképezték és összegyűjtötték a megrongált és ok nélkül eldobált anyagokat és eszközöket. Kiállításokat, bemutatókat és előadásokat szerveztünk, ahol bemutattuk a problémákat és értékeltük az eredményeket.

- A gazdálkodási bizottság tevékenységét rendszeressé tettük, mely javaslataival, észrevételeivel segíti a parancsnok döntését. A párt- és KISZ-szervezet segítségével, a kommunisták példamutatásával a felsorolt területek szinte mindegyikénél mérhető eredményeket értünk el. Pl.: a kenyérhulladék 50 %/o-al, az üzemanyag 15 %/o-al, a selejt anyagok értéke 20 %/o-al csökkent az előző évihez viszonyítva. A még mindig magas kárösszeg ellenére, a keletkezett hiányok össz-

értéke 20 %-al csökkent. Jelentősen növekedett a hulladék és selejt anyagok értékesítéséből eredő bevétel az előző évinek a kétszeresére.

Az erőfeszítések ellenére nem csökkent a tüzelőolaj- és elektromos energia felhasználása.

Véleményem szerint az egységnél még igen sok fel nem tárt belső tartalék van, aminek hasznosítása elsősorban a szemléletbeli problémák megszüntetésével oldható meg. Előbbre látó tervezéssel, hatékonyabb politikai ráhatással nagyobb eredmények elérésére vagyunk képesek.

Elvtársak! Amikor mérlegeljük gazdálkodási tevékenységünk hatékonyságát, figyelembe kell vennünk azon objektív és szubjektív tényezőket, problémákat, amik esetenként gátjai az előbbre lépésnek.

Ezek:

- a parancsnoki és szakállomány egy részének ismeretei elmaradnak a csapatgazdálkodás által támasztott követelményektől. A hozzáértésbeli hiányosságok az adott szolgálat érdekeinek „túlzott képviselése” a takarékosági szemlélet torzulásához vezetnek;

- a gazdálkodási tevékenység, a szolgálati ágak munkájának esetenkénti koordinálatlansága következtében előfordul, hogy az egyik szolgálati ág által elért megtakarítás más területen „ráfizetéshez” vezet (olcsó áru – nagyobb szállítási távolság);

- még nem sikerült általános magatartássá tenni a rendelkezésre bocsájtott technika, anyagok, épületek kíméletes használatát, az időben történő javítás és karbantartás végrehajtását. Évente több százezer Ft a veszendőbe ment anyagi érték;

- a csapatgazdálkodás körébe tartozó beszerző, szállító, tároló, javító munkában még sok az átfedés, azonos kapacitások fenntartása egy helyőrségen illetve egy laktanyán belül;

- a takarékosági munka hatékonyabb irányítását nehezíti, hogy nincs kialakítva a mérés, nyilvántartás, anyagi elismerés, adatfeldolgozás egységes rendszere;

- a gazdálkodást sokféle intézkedés, parancs szabályozza (fegyvernemenként, szolgálati áganként, stb.) sajnos különböző képpen. (Pl.: egyik szolgálati ág selejtítheti az egy és ugyanazon anyagot, a másik nem);

- a korszerű, fő jellemzőjében centralizált gazdálkodási irányítás helyett helyenként a decentralizálás jelei mutatkoznak. (karbantartás, javítás, beszerzés, stb.);

- az éves pénzszükséglet biztosítása időben eltolódik a gazdálkodás és a beszerzés tervezésétől. A hitelek általában októberben-novemberben tervezzük, a biztosítás viszont csak a következő év április-májusában kerül az alakulatokhoz. A pótelőirányzatok rendszerint későn, november-decemberre érkeznek meg, megfelelő idő nem áll rendelkezésre az ésszerű felhasználáshoz.

Következtetések

Az ésszerű takarékoság biztosítására kiadott párt- és állami intézkedések és végrehajtására aktív és eredményes munka bontakozott ki az alakulatnál.

A meglevő problémák ellenére számottevő eredményeket értünk el több területen. A takarékoság elemei a gyakorlatban torzulásmentesen valósulnak meg. A kialakított takarékosági követelmények reálisak, a célkitűzések a harc-készültségi és ellátási színvonal tervszerű növelésével párhuzamosan teljesíthetők.

A harc-készültségi és kiképzési feladatok végrehajtásához a jelenleg biztosított csökkentett keretek további lényeges szűkítésével nem célszerű számolni.

Még számos lehetőség van az ésszerű takarékoság követelményei érvényesítésére elsősorban: az adott feladatok végrehajtásához szükséges ráfordítások és az eredményesség arányával, javításával, valamint a rendelkezésre álló technikai-, anyagi eszközök kíméletesebb felhasználásával és üzemeltetésével.